

A7-0430/2013

4.12.2013

ZIŅOJUMS

par 2013. gada īstenošanas ziņojumu „Oglekļa uztveršanas un glabāšanas tehnoloģijas izstrāde un izmantošana Eiropā”
(2013/2079(INI))

Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komiteja

Referents: *Chris Davies*

Atzinuma sagatavotāja (*): *Vicky Ford*, Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komiteja

(*) Iesaistītā komiteja — Reglamenta 50. pants

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS	3
PASKAIDROJUMS	9
RŪPNIECĪBAS, PĒTNIECĪBAS UN ENERĢĒTIKAS KOMITEJAS ATZINUMS.....	11
KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS	16

(*) Iesaistītā komiteja — Reglamenta 50. pants

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par 2013. gada īstenošanas ziņojumu „Oglekļa uztveršanas un glabāšanas tehnoloģijas izstrāde un izmantošana Eiropā” (2013/2079(INI))

- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa Direktīvu 2009/31/EK par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 85/337/EEK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 2000/60/EK, 2001/80/EK, 2004/35/EK, 2006/12/EK, 2008/1/EK un Regulā (EK) Nr. 1013/2006 (CCS direktīva)¹,
 - ņemot vērā Komisijas 2013. gada 27. marta paziņojumu par Eiropas turpmāko rīcību oglekļa dioksīda uztveršanas un uzglabāšanas jomā (COM(2013)0180),
 - ņemot vērā Komisijas 2013. gada 27. marta zaļo grāmatu „Klimata un enerģētikas politikas satvars 2030. gadam” (COM(2013)0169),
 - ņemot vērā 2008. gada decembra ES klimata un enerģētikas tiesību aktu kopumu,
 - ņemot vērā 2012. gada 15. marta rezolūciju par ceļvedi virzībai uz konkurētspējīgu ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni 2050. gadā²,
 - ņemot vērā Reglamenta 48. pantu,
 - ņemot vērā Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas ziņojumu un Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejas atzinumu (A7-0033/2013),
- A. tā kā oglekļa uztveršana un glabāšana (CCS) ir daudzsološa tehnoloģija, kas varētu būt vienīgais veids, kā panākt ievērojamu samazinājumu CO₂ izplūdēm no rūpnieciskiem avotiem un potenciāli ievērojami samazināt CO₂ emisijas no spēkstacijām, kuras darbojas ar fosilo kurināmo, bet tai ir vajadzīgi ieguldījumi un rūpnieciska mēroga demonstrēšana, lai veicinātu inovāciju, nodrošinātu izmaksu samazināšanu un apliecinātu drošumu videi;
- B. tā kā Starptautiskā Enerģētikas aģentūra prognozē, ka fosilie kurināmie līdz 2030. gadam turpinās nodrošināt 75 % no pasaules energoresursu struktūras, norāda, ka CCS ir nepieciešama, lai nodrošinātu gandrīz 20 % CO₂ samazinājuma, kas nepieciešams līdz 2050. gadam, un apgalvo, ka gadījumā, ja CCS netiks izmantota, papildus būs nepieciešami vēl 40 % elektroenerģijas investīcijām, lai nepieļautu temperatūras paaugstināšanos par vairāk nekā 2 °C;
- C. tā kā CCS ir vienīgā tehnoloģija, kas spēj nodrošināt ievērojamus CO₂ emisiju samazinājumus svarīgās rūpniecības nozarēs, tostarp tērauda, cementa, ķīmisko vielu un naftas pārstrādes rūpnīcu nozarē, un kopā ar biomasas izmantošanu elektroenerģijas ražošanā tai ir lielas iespējas veicināt CO₂ emisiju neto samazinājumu;

¹ OV L 140, 5.6.2009., 114. lpp.

² OV C 251 E, 31.8.2013., 75. lpp.

- D. tā kā, ņemot vērā pašreizējos fosilā kurināmā izmantojuma līmeņus un turpmākās prognozes šajā jomā, CCS šķiet būtisks elements, lai īstenotu mērķi, kas paredz nodrošināt, ka vidējais temperatūras pieaugums pasaulē nepārsniedz 2 °C;
- E. tā kā CCS attīstība būtu jāuzskata par stratēģiju, kas papildina atjaunojamās enerģijas attīstību, pārejot uz ekonomiku ar zemu oglekļa emisiju līmeni;
- F. tā kā ES valdību vadītāji 2007. gadā puda cerību, ka līdz 2015. gadam būs izveidotas un darbosies 12 CCS paraugražotnes, bet, tā kā to finansiālā dzīvotspēja bija atkarīga no oglekļa dioksīda augstās cenas, šīs vērienīgās ieceres tagad nevar īstenoties;
- G. tā kā šīs tehnoloģijas attīstībai nevajadzētu stimulēt tādu spēkstaciju īpatsvara palielināšanos, kas darbojas ar fosilo kurināmo;
- H. tā kā ES zaudē savu vadošo stāvokli attiecībā uz CCS tehnoloģiju un — ņemot vērā, ka tikai viens projekts joprojām tiek izskatīts saistībā ar *NER300* finansējumu un Eiropas enerģētikas programmas ekonomikas atveseļošanai (*EEPEA*) projekti ir izbeigti vai pārtraukti — pašlaik nav efektīvas politikas, lai veicinātu CCS pamatprojektu izstrādi;
- I. tā kā pirms jaunu projektu izstrādes komerciālā mērogā sabiedrībai vienmēr būtu jāsaņem izsmeļoša un skaidra informācija par CCS sniegtajiem ieguvumiem un iespējamajiem draudiem,

Lielāks vērīens

1. atzīst, ka CCS ieviešana potenciāli var nodrošināt ES centienu īstenošanu līdz 2050. gadam panākt zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni ar vismazākajām izmaksām un ka tā ir nepieciešama it īpaši attiecībā uz tādu nozaru dekarbonizāciju, kuras rada augstas CO₂ emisijas; uzskata, ka tā var arī veicināt energoapgādes dažādību un drošību, vienlaikus saglabājot un radot darba iespējas; apliecina steidzamo vajadzību attīstīt pilnas ķēdes CCS pamatprojektus, lai noteiktu labākos un ekonomiski izdevīgākos risinājumus, un aicina Komisiju noteikt uzdevumus, lai sasniegtu šo mērķi; norāda, ka, ņemot vērā ievērojamās ieguldījumu vajadzības, ir vajadzīgi arī citi instrumenti papildus ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmai (*ETS*), lai veicinātu pētniecību un tehnisku un drošu CCS pielietošanu;
2. uzskata, ka, lai gan CCS varētu nodrošināt daļēju risinājumu siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas mērķu sasniegšanai, būtu vēl labāk, ja dalībvalstis šos mērķus varētu īstenot, neizmantojot CCS;
3. aicina Komisiju sekmēt CCS ieviešanu ne tikai saistībā ar elektroenerģijas ražošanu no oglēm un gāzes, bet arī virknē rūpniecības nozaru, piemēram, ķīmijas, metalurģijas, dzelzs un tērauda, cementa un naftas pārstrādes nozarē; uzstāj, ka Komisijai jautājums par CCS ieviešanu būtu jārisina 2030. gada klimata un enerģētikas sistēmas ietvaros un būtu jāiesniedz priekšlikumi par to, kā veicināt CCS pamatprojektu agrīnu būvniecību;
4. aicina Komisiju un dalībvalstis pieņemt tālejošus pasākumus, veicinot starptautisko sadarbību un klimata pārmaiņu ietekmi mazinošu tehnoloģiju izmantošanu, lai augošās ekonomikas pavērstu virzienā uz tādām attīstības alternatīvām, tostarp, piemēram, CCS,

kas rada mazākas oglekļa dioksīda emisijas;

5. uzskata, ka tēraudrūpniecības rīcības plānā būtu jāiekļauj īpaša atsauce uz vajadzību šajā nozarē izstrādāt CCS pamatprojektus;

Dalībvalstu vadošā loma

6. atzīst, ka CCS ieviešana nevar notikt bez dalībvalstu un privāto ieguldītāju atbalsta un ka dalībvalstīm ir absolūtas un suverēnās tiesības veicināt vai nepieļaut tās izmantošanu; norāda, ka vairākas dalībvalstis prognozē, ka CCS nesniegs ieguldījumu šo valstu emisiju samazināšanas stratēģiju īstenošanā, tomēr tam nevajadzētu radīt šķēršļus to valstu iniciatīvām, kuras uzskata, ka šai tehnoloģijai var būt nozīmīga loma pārejā uz zema oglekļa emisiju līmeņa ekonomiku;
7. atgādina Komisijai, ka Parlaments ir aicinājis izstrādāt tiesību aktu, ar kuru pieprasītu katrai dalībvalstij izstrādāt zema oglekļa emisiju līmeņa stratēģiju 2050. gadam; iesaka šos valstu ceļvežus atjaunināt reizi piecos gados; sagaida, ka tajos būs norādīts, vai un kādā veidā attiecīgajās dalībvalstīs ieviešama CCS;
8. aicina Komisiju ierosināt, ka dalībvalstīm būtu jānosaka prasība līdz 2015. gadam, kad notiks ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām konference, sagatavot un publicēt valsts ceļvežus par ekonomiku ar zemu oglekļa emisiju līmeni;
9. uzsver, ka, tā kā oglekļa cena nav augsta, dalībvalstīm, kas vēlas veicināt CCS ieviešanu, ir būtiska loma attiecībā uz to, lai nodrošinātu pārredzamu ieņēmumu plūsmu un jebkuru citu finansiālu atbalstu, kas var būt nepieciešams, lai nodrošinātu pamatprojektu būvniecību un ekspluatāciju, radot iespēju uzņēmējiem, kuri saskaras ar augstām jauna darbības veida uzsākšanas izmaksām, panākt atdevi no saviem ieguldījumiem; norāda, ka var būt nepieciešami arī attiecīgi normatīvie noteikumi, ja CCS ieviesīs uz komerciāliem pamatiem; atzīst nepieciešamību ievērot vides drošuma standartus;

ES regulējums un finansējums

10. aicina Komisiju izskatīt iespēju izveidot ES Industriālo inovāciju ieguldījumu fondu, lai atbalstītu inovatīvu klimatam draudzīgu tehnoloģiju izstrādi, tostarp CCS pamatprojektus, citas inovatīvas zema oglekļa emisiju līmeņa tehnoloģijas un pasākumus energoietilpīgo nozaru CO₂ emisiju samazināšanai attiecīgajos procesos; ierosina, ka to varētu finansēt no ES ETS kvotu tirdzniecības; uzsver, ka tas nedrīkstētu izraisīt jaunus pieprasījumus sniegt finansējumu no ES budžeta; atzīst, ka, paredzot šāda fonda izmantošanas nosacījumus, būtu jāņem vērā pieredze, kas gūta saistībā ar *NER300* finansēšanas mehānisma ierobežojumiem un neelastību;
11. uzskata, ka CCS politikas virzieni un stratēģijas būtu jānosaka, tikai pamatojoties uz labiem pierādījumiem par to labvēlīgu ietekmi uz vidi, ES rūpniecības stabilitāti, nodarbinātību ES un enerģijas cenu pieņemamību sabiedrībai un rūpniecībai;
12. uzskata, ka ilgtermiņā CCS atbalsts galvenokārt būtu gūstams no piemērota CO₂ cenas signāla, taču ierosina, ka jebkādu no dalībvalstīm vai ES nepieciešamo starpposma finanšu atbalstu vislabāk būtu iegūt no ražošanas un fosilā kurināmā importa, kas galvenokārt

izraisa CO₂ emisijas; ierosina, ka Komisijai būtu jāveicina diskusijas par iespējamiem risinājumiem, analizējot sistēmas ar prasību par CCS sertifikāta iegādi kā pierādījumu CO₂ emisiju novēršanai, izmantojot uzglabāšanu vai apstrādi proporcionāli CO₂ daudzumam, kas ietverts fosilajā kurināmajā, ko laiž tirgū;

13. pieprasa, lai Komisija sagatavotu dalībvalstīm paredzētas vadlīnijas par dažādiem finanšu un cita veida mehānismiem, ko tās varētu izmantot, lai atbalstītu un stimulētu CCS attīstību un lai piekļūtu finansējumam no ES budžeta;
14. norāda uz Eiropas Investīciju bankas lēmumu aizliegt izsniegt aizdevumus tādu ar akmeņoglēm darbināmu spēkstaciju būvniecībai, kuru emisijas būs lielākas nekā 550 g CO₂/kWh; uzsver, ka bez finansiāla atbalsta CCS attīstīšanā būtiska nozīme būs stingru standartu ieviešana attiecībā uz emisiju rezultātiem;
15. norāda, ka Komisijai būtu jāizskata iespējamie veidi, kā izmantot ES Ogļu un tērauda pētniecības fondu, lai atbalstītu CCS pirmskomerciālu demonstrāciju šajās rūpniecības nozarēs;
16. novērtē Norvēģijas valdības sniegto atbalstu CCS projektiem ES un pauž vēlēšanos, lai, apspriežot nākamo plānošanas periodu, tiktu iesniegts finanšu atbalsta pieprasījums CCS pamatvirziena projektiem;
17. pieprasa, lai Komisija novērtētu ieguvumus, ko sniedz *Ciuden* CCS eksperimentālā projekta pieņemšana un izstrāde Spānijā, kuram kā Eiropas testa iekārtai uztveršanas tehnoloģiju un iekšzemes CO₂ uzglabāšanas jomā no ES finansējuma avotiem ir piešķirts aptuveni EUR 100 miljonu atbalsta finansējums;

Transports un uzglabāšanas vietas

18. atzīst, ka var gūt ievērojamus finanšu ietaupījumus, izveidojot rūpniecisko iekārtu CCS kopas, ko apkalpo kopēji cauruļvadu tīkli vai citas CO₂ transporta sistēmas; pieņem, ka pārsvarā nav gaidāms, ka iekārtu operatori varētu ņemt vērā citu iekārtu turpmākās prasības, tāpēc lieli ieguldījumi, piemēram, maģistrālie cauruļvadi, kuros ir paredzēta iespēja uzņemt CO₂ no daudziem avotiem, būtu jāattīsta, izmantojot publiskā un privātā sektora partnerības; uzsver, ka dalībvalstīm, kuras vēlas ieviest CCS, ir jāuzņemas tieši tām veicami uzdevumi, nodrošinot CCS transportēšanu un nosakot uzglabāšanas infrastruktūras pieejamību;
19. aicina ciešāk sadarboties ar ASV un Kanādu, veicot zināšanu un labu prakšu apmaiņu saistībā ar uzņēmumu darbībām, ko veic CCS jomā divpusēja Kanādas un ASV dialoga par tīru enerģiju ietvaros;
20. uzstāj, ka jaunās zemu oglekļa emisiju tehnoloģijas būtu jāuzskata par savstarpēji papildinošām, nevis savstarpēji konkurējošām; uzsver, ka gan atjaunojamajiem energoresursiem, gan CCS ir sava loma ES energoresursu struktūrā nākotnē un ka CCS nedrīkst traucēt sasniegt ES atjaunojamo energoresursu obligāto attīstības mērķi; prasa 2030. gada klimata un enerģētikas sistēmas ietvaros ierosināt pasākumus, ar kuriem veicināt abu tehnoloģiju izmantošanu;

21. norāda, ka Eiropas ģeoloģija var sniegt ļoti daudz potenciālu vietu lielu CO₂ daudzumu pastāvīgai piesaistei, piemēram, zem Ziemeļjūras, tālu no cilvēku mājokļiem; atbalsta ES pasākumu un līdzekļu izmantošanu, lai izveidotu uzglabāšanas vietas raksturojuma vienotu definīciju, apzinātu piemērotas uzglabāšanas vietas visā Eiropā, izstrādātu eksperimentālus projektus un sagatavotu būvlaukumus komerciāla mēroga uzglabāšanai ieinteresētajās dalībvalstīs;
22. aicina Komisiju veicināt potenciālo Eiropas CO₂ uzglabāšanas vietu atlanta izstrādi;
23. atzīst, ka Londonas protokola 6. pants ir grozīts, lai tas vairs nebūtu šķērslis CO₂ pārrobežu transportēšanai piesaistes nolūkā; tomēr norāda, ka šīs izmaiņas ratifikācija varētu ilgt daudzus gadus; aicina Komisiju precizēt, vai pastāv apstākļi, kuros tā atļaus CO₂ pārrobežu transportēšanu piesaistes veikšanai laikposmā pirms protokola ratifikācijas;

Uzglabāšanas saistības

24. norāda, ka dažiem potenciālajiem CCS izstrādātājiem ir bažas par to, ka prasības un saistības, ko tiem uzliek saistībā ar CO₂ ģeoloģisko uzglabāšanu dalībvalstu apstiprinātās vietās, ir neapreķināmas un pārmērīgas; tomēr atgādina oglekļa dioksīda ģeoloģiskās uzglabāšanas direktīvā (CCS direktīvā) izklāstītos noteikumus par CO₂ uzglabāšanas atbildību un pienākumiem, kas attiecas uz uzglabāšanas atļaujas turētājiem;
25. pilnībā pieņem, ka nedrīkst pieļaut nekādas nejaušas CO₂ noplūdes uzglabāšanas vietā un projekta vides integritāti ir jāaizsargā saskaņā ar CCS direktīvas 1. pantu; aicina Komisiju sniegt vadošus norādījumus par to, cik lielā mērā informācija par atbilstības pasākumiem būtu jānosaka iepriekšējās sarunās starp potenciālajiem operatoriem un kompetentajām iestādēm attiecīgajās dalībvalstīs;
26. uzsver, ka CCS direktīva dod dalībvalstīm plašas manevrēšanas iespējas, nosakot finanšu nodrošinājumu, ko sniedz CCS operatori, un laikposmu, pēc kura atbildība par slēgtu uzglabāšanas vietu tiek nodota atbildīgajai iestādei; pieļauj, ka dalībvalstīm, kas meklē veidus, kā veicināt CCS attīstību, būs jārīkojas vairāk kā uzņēmējām un jāuzņemas lielāka atbildības daļa, nekā to izprot pašlaik;
27. aicina Komisiju pārskatīt CCS direktīvas vadlīnijas, lai precizētu šos jautājumus;
28. uzskata, ka CCS direktīvas prasībā, ka CO₂ noplūdes gadījumā operatoriem jāatsakās no kvotām, nav ņemta vērā nepieciešamo koriģējošo pasākumu dārdzība; pauž bažas, ka šis pienākums rada turpmākus šķēršļus CCS attīstībai; aicina Komisiju sniegt priekšlikumu par tās veiktā CCS direktīvas izvērtējuma pārskatīšanu;

Uztveršanas un uzglabāšanas gatavības statuss

29. uzstāj, ka ilgāk vairs nav pieņemami ieguldījumi spēkstacijās vai rūpnieciskās iekārtās, kas, visticamāk, radīs lielus CO₂ emisiju daudzumus, neņemot vērā to, kā tos samazinās turpmāk;
30. uzsver, ka saskaņā ar Eirobarometra aptauju Eiropas iedzīvotāji joprojām ir maz informēti

par CCS, taču tie iedzīvotāji, kuri par to ir informēti, vairāk sliecas šo tehnoloģiju atbalstīt; aicina Komisiju un dalībvalstis uzlabot komunikāciju, lai uzlabotu sabiedrības informētību par CCS, un uzskata, ka dziļāka izpratne par CCS ir būtiska, lai sabiedrība to pieņemtu un CCS tiktu īstenota;

31. atzīmē, ka dalībvalstīm ir atļauts dažādos veidos vērtēt CCS direktīvas noteikumus, kas pieprasa veikt uztveršanas, transportēšanas un uzglabāšanas spēju novērtējumu, pirms tiek piešķirtas darbības licences spēkstacijām;
32. aicina Komisiju norādīt uz to, ka dalībvalstīs, kuras ir pieņēmušas lēmumu izmantot CCS tehnoloģiju, var noteikt, ka būvniecībā ir jāpilda nosacījums par atbilstīgu sagatavošanos CCS īstenošanai vai citiem pasākumiem ievērojamai CO₂ emisiju samazināšanai visās spēkstacijās, kas darbojas ar fosilo kurināmo, un augsta līmeņa emisiju rūpniecības iekārtās, kuras ir lielākas par noteikto izmēru, izņemot elektroenerģijas pieprasījuma maksimālā līmeņa reducētājus vai gadījumus, kad dalībvalsts ir ievērojusi tiesību akta prasību par ceļveža publicēšanu, norādot, kā tā panāks 2050. gada mērķus CO₂ samazināšanai, neizmantojot CSS;
33. aicina Komisiju veikt analīzi un iesniegt ziņojumu par to CCS līmeni, kas būtu jāsasniedz līdz noteiktiem termiņiem, piemēram, līdz 2030. gadam, lai CCS sniegtu vērā ņemamu ieguldījumu 2050. gada emisiju samazināšanas mērķu īstenošanā;

Oglekļa uztveršana un lietošana

34. atzinīgi vērtē dažādas iniciatīvas par to, kā izmantot CO₂, lai samazinātu kopējās emisijas atmosfērā un radītu alternatīvus produktus, piemēram, ilgtspējīgas transporta degvielas; jo īpaši prasa Komisijai nekavējoties novērtēt CO₂ drošas izmantošanas potenciālu, lai palielinātu naftas un gāzes atguvi Eiropas Savienībā;

o

o o

35. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei un Komisijai.

PASKAIDROJUMS

Pirms pieciem gadiem bija lielas cerības, ka Eiropas Savienība ir apņēmusi pilna klūt par pasaules vadošo spēku oglekļa dioksīda uztveršanas un uzglabāšanas (CSS) īstenošanā. Eiropadome bija ne vien pieņēmusi ideju par 12 CCS paraugprojektu nodošanu ekspluatācijā līdz 2015. gadam, bet bija arī apstiprinājusi Eiropas Parlamenta priekšlikumu par finansēšanas mehānismu (NER300), kas šķita spējīgs sniegt pietiekamu publiskā sektora atbalstu, lai nodrošinātu izpildi.

Tas viss bija labi domāts. Ja strauji jāsamazina globālās CO₂ emisijas līdz 2050. gadam par vismazākajām izmaksām, CCS tehnoloģijas īstenošana ir ļoti būtiska. Tā ir vajadzīga, lai iegrožotu lielāko rūpniecisko iekārtu emisijas, un tā var dot iespēju ilgāk izmantot fosilo kurināmo, radot ievērojami mazākas sekas attiecībā uz globālo sasilšanu.

Diemžēl šim sākotnējam entuziasmam ir maz rezultātu. Starp sākotnējiem pieteikumu iesniedzējiem NER300 līdzekļu pirmajā posmā bija trīspadsmit svarīgi projekti sešās valstīs, bet to vairums no tiem tika izbeigti, jo tos atsaucā vai tie neatbilda stingrajām un neelastīgajām prasībām, kādas bija noteiktas. Otrajā posmā notiek tikai viens projekts (Apvienotajā Karalistē — „Baltā roze”), bet nav zināms, vai dalībvalsts prasības un Komisijas prasības būs savstarpēji pietiekami atbilstošas, lai varētu uzņemties saistības. Savukārt lielākā daļa no EUR 1 miljarda, kas kļuva pieejams CCS eksperimentālajiem projektiem 2009. gadā, izmantojot Eiropas Ekonomikas atveseļošanas plānu, joprojām nav izmantota un netiks pārdalīta.

Tehnoloģija CO₂ atdalīšanai un uztveršanai ir bijusi pieejama kopš 20. gadsimta 30. gadiem. CO₂ transportēšana pa cauruļvadiem ir ierasta lieta visā pasaulē. Tas, ka CO₂ uzglabāšana pazemē ir droša, ir ticis demonstrēts, tostarp Sleipnerā, kur Norvēģija kopš 1996. gada ik gadus iepilda 1 miljonu tonnu CO₂ klintī Ziemeļjūras dibenā un kur nav ne mazāko neparedzētas kustības pazīmju.

Pētījums pēc pētījuma rāda, ka CCS uz tonnu novērsta CO₂ izmaksās lētāk nekā jūras vēja un saules enerģija, tāpēc ir jautājums, kāpēc šī tehnoloģija netiek pieņemta ar lielāku entuziasmu?

Galvenais iemesls ir tas, ka ne Eiropas Savienība, ne tās dalībvalstis nav radījušas uzņēmējdarbības modeli, kas veicina privāto ieguldījumu. Atjaunojamās enerģijas izstrādātāji ir saņēmuši skaidras naudas subsīdijas ar elektroenerģijas lietotāju atļauju, turpretī CCS veicināšana ir bijusi gandrīz pilnīgi atkarīga no oglekļa dioksīda kvotām, kurām cena noteikta tik augsta, ka investori labāk meklē alternatīvu, nekā pērk tās un nodrošina CO₂ emisiju novēršanu. NER300 finansējuma vērtība arī ir bijusi tiešā veidā atkarīga no oglekļa cenas, tāpēc tā sabrukums ir bijis divkārtšs trieciens CCS īstenošanas cerībām.

Nav šaubu, ka oglekļa cena EUR 60–70 par tonnu ievērojami samazinātu vajadzību pēc atjaunojamās enerģijas subsīdijām un stimulētu ieguldījumus CCS, taču vēl daudzus nākamus gadus ir maz ticams, ka tas varētu īstenoties. Ir vajadzīga alternatīva pieeja. Šajā ziņojumā referents iezīmē virzienu, kā tas varētu notikt, un pasākumus, kas būs nepieciešami.

Viņš uzsver, ka, lai attīstītu CCS, liela nozīme būs dalībvalstu politiskajam un finansiālajam atbalstam. Lai gan nevienai dalībvalstij nav jāpieņem tehnoloģija pret savu gribu, referents apšaubā, ka visas ES valdības zina, kā tās sasniegs 2050. gada CO₂ samazinājuma mērķus, vai ir izvērtējušas, kāda varētu būt CCS nozīme. Daļēji šā iemesla dēļ viņš uzsver, ka ES tiesību

aktos būtu jāpieprasa katrai dalībvalstij publiskot indikatīvu stratēģiju, kas skaidro, kā tiks panākts 2050. gada mērķis.

Visu nevar atstāt privātā sektora ziņā. Dalībvalstīm, kuras patiešām novērtē CCS potenciālu, būtu jābūt gatavām aktīvi darboties, lai nodrošinātu tās attīstību. Tām būs jānodrošina finanšu mehānismi, piemēram, tādā pašā mērā regulēti tarifi, kādi tiek maksāti, lai atbalstītu atjaunojamo enerģiju. Tām varētu būt jāpiedalās cauruļvadu tīkla būvniecībā un jāpalīdz atrast un sagatavot uzkrāšanas vietas. Dalībvalstīm varētu būt jāuzņemas vadība, lai pārliecinātu skeptiski noskaņotu publiku par to, ka CO₂ uzkrāšana rada mazāku risku nekā daudzas citas rūpnieciskas darbības. Tām būs jāuzņemas daļa finanšu saistību gadījumā, ja problēmas tomēr radīsies uzkrāšanas vietā, kuru tās pašas ir apstiprinājušas.

Lai gan dalībvalstīm būtu jāuzņemas vadoša loma, vienmēr ir ticis pieņemts, ka ES vajadzētu kopīgi stimulēt CCS attīstību un nodrošināt, ka notiek savstarpēja zināšanu apmaiņa, kuras rezultātā ieguvēji ir visi. Pašlaik izveidojusies situācija, kurā ES vairs nav efektīvas politikas, lai to izdarītu.

Referents ierosina vienoties, ka ES mērķim vajadzētu būt vērstam uz to, lai koncentrētos un mudinātu izmantot jau esošos nelielos finanšu līdzekļus, kas varētu būt pieejami mērķa sasniegšanai. Viņš apgalvo, ka mums vienkārši jāatbalsta vairāku CCS pamatvirziena projektu izstrāde, ja vēlamies veicināt inovācijas, samazināt izmaksas un panākt, ka tehnoloģija tiek pieņemta kā dzīvotspējīga izvēles iespēja. Referents ierosina mērenu mērķi — panākt, ka līdz 2020. gadam darbojas vai tiek būvēti pietiekami daudzi CCS projekti, lai gadā varētu uzglabāt 10 miljonus tonnu CO₂. Tā ir piektā daļa no gada globālā mērķa, ko ieteikusi Starptautiskā enerģētikas aģentūra.

Īstermiņā būs nepieciešams papildu finansējuma avots. Referents iestājas par industriālo inovāciju fonda izveidošanu no pārdotajām oglekļa dioksīda kvotām. Resursi varētu būt pieejami ne tikai CCS atbalstam, bet arī, lai izstrādātu inovatīvus atjaunojamās enerģijas projektus un līdzekļus CO₂ emisiju samazināšanai energoietilpīgās nozarēs.

Eiropas Komisija cer, ka CCS līdz 2035. gadam kļūs spējīga patstāvīgi eksistēt, bet, pēc referenta domām, fāzē pirms komercializācijas pēc 2020. gada finanšu atbalsta avotam jābūt fosilajam kurināmajam, no kura rodas CO₂ emisijas. Viņš iesaka radīt CCS sertifikātu shēmu līdzīgi Apvienotās Karalistes „Atjaunojamo avotu obligācijai” vai Zviedrijas/Norvēģijas sertifikātu shēmai. Referents iesaka, ka pienākumam iegādāties vairākus CCS sertifikātus būtu īpaši jāattiecas uz fosilā kurināmā ražotājiem un importētājiem.

Ja finanšu atbalsts CSS nav pieejams, tad alternatīva būtu izvēlēties regulatīvu pieeju. Referents dod priekšroku tam, lai izvairītos no stingriem emisiju rezultātu standartiem, bet pieļauj, ka tie var būt izmantojami.

Eiropas Parlaments 2008. gadā ieguva atzinību, ierosinot finanšu mehānismu CCS atbalstam, un tas nodrošināja Padomes un Komisijas atbalstu. Referents cer, ka Parlamenta deputāti vēlreiz uzņemsies iniciatīvu un ka šajā ziņojumā Parlaments ierosinās līdzekļus, kā panākt, ka tiek izmantota tehnoloģija, kurai ir galvenā loma cīņā pret globālās sasilšanas draudiem.

6.11.2013

RŪPNIECĪBAS, PĒTNIECĪBAS UN ENERĢĒTIKAS KOMITEJAS ATZINUMS

Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejai

par 2013. gada īstenošanas ziņojumu „Oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas tehnoloģijas izstrāde un izmantošana Eiropā”
(2013/2079(INI))

Atzinumu sagatavoja (*): *Vicky Ford*

(*) Iesaistītā komiteja — Reglamenta 50. pants

IEROSINĀJUMI

Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

- A. tā kā oglekļa dioksīda uztveršana un uzglabāšana (CCS) ir vienīgā pašlaik pieejamā liela mēroga demonstrējama tehnoloģija oglekļa dioksīda izdalīšanai no fosilo kurināmo dedzināšanas, lai ražotu elektroenerģiju, radot nelielas oglekļa dioksīda emisijas;
- B. tā kā enerģētikas nozarē fosilajam kurināmajam ir alternatīvas vairākās rūpniecības nozarēs — piemēram, ķīmijas, tērauda ražošanas, naftas pārstrādes un cementa rūpniecībā — lielus emisiju samazinājumus var panākt tikai tad, ja izmanto CCS; tāpēc rūpnieciskas CCS izstrāde ir prioritāra;
- C. tā kā ogļu turpmākā izmantošana Eiropā būtu jābalsta stabilā attīstības stratēģijā, ņemot vērā to, ka ogles joprojām ir būtiski svarīgas ES ekonomikai; tā kā ES energoresursu struktūras sadalījuma izaicinājums laikposmam pēc 2030. gada ir radīt iespējas stabilai ekonomikas izaugsmei, vienlaikus saglabājot dalībvalstu energoapgādes drošību un jaunu enerģētikas tehnoloģiju, tostarp ogļu tehnoloģiju, straujo attīstību;
- D. tā kā klimata pārmaiņu apkarošanas jomā pieņemtie politikas virzieni nav snieguši gaidītos rezultātus un daudzos gadījumos ir izraisījuši rūpniecības pārvietošanu Eiropas Savienībā, kā arī elektrības cenu pieaugumu, tādējādi veicinot Eiropas ekonomikas konkurētspējas mazināšanos un nabadzību Eiropas sabiedrībā;

- E. tā kā klimata pārmaiņas var veiksmīgi apkarot tikai tad, ja īpaši pasākumi tiek īstenoti visā pasaulē,
1. uzskata, ka *CCS* varētu dot dalībvalstīm iespēju izmantot vietējos oglekļa izcelsmes energoresursu krājumus, lai apmierinātu pieprasījumu, tādējādi sniedzot ieguldījumu arī energoapgādes dažādošanā, drošībā un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanā, vienlaikus saglabājot darbvietas rūpniecības nozarē un radot jaunas specializētās darbvietas ES; vienlaikus norāda, ka jebkādam fosilā kurināmā izmantošanas pieaugumam enerģētikā jābūt cieši saistītam ar *CCS* izmantošanu, tostarp investīciju stimulēšanu;
 2. aicina Komisiju un dalībvalstis pieņemt tālejošus pasākumus, lai veicinātu starptautisko sadarbību un klimata pārmaiņu ietekmi mazinošu tehnoloģiju izmantošanu, lai augošās ekonomikas pavērstu virzienā uz tādām attīstības alternatīvām, tostarp, piemēram, *CCS*, kas rada mazākas oglekļa dioksīda emisijas;
 3. atgādina, ka turpmākajās desmitgadēs fosilie kurināmie joprojām veidos lielāko energoresursu struktūras daļu (saskaņā ar Starptautiskās Enerģētikas aģentūras (*IEA*) datiem 2030. gadā tie veidos 75 %), kas padara *CCS* par vērtīgu tehnoloģiju, kura ir jāpēta;
 4. uzsver, ka *IEA* Energotehnoloģiju prognozēs 2012. gadam norādīts, ka gadījumā, ja *CCS* nav pieejama, vajadzība pēc papildu investīcijām elektroenerģijā, kas ir nepieciešamas, lai nodrošinātu, ka vidējais temperatūras pieaugums pasaulē nepārsniedz 2° C, pieaugs vēl par 40 %;
 5. norāda, ka *CCS* neiekļaušana ilgtermiņa enerģētikas stratēģijā nopietni kavēs valstu, Savienības un visas pasaules centienus klimata pārmaiņu problēmas risināšanā;
 6. uzskata, ka *CCS* politikas virzieni un stratēģijas būtu jānosaka, tikai pamatojoties uz labiem pierādījumiem par to labvēlīgu ietekmi uz vidi, ES rūpniecības stabilitāti, nodarbinātību ES un enerģijas cenu pieņemamību sabiedrībai un rūpniecībai;
 7. uzskata, ka jaunas zemu oglekļa emisiju tehnoloģijas nebūtu jāuzskata par konkurējošām, bet drīzāk par savstarpēji papildinošām, lai sasniegtu Eiropas ilgtermiņa mērķus dekarbonizācijas jomā; uzsver, ka gan atjaunojamajiem energoresursiem, gan *CCS* ir nozīmīga loma turpmākajā ES energoresursu struktūrā; tāpēc aicina nodrošināt pielāgotus mehānismus gan atjaunojamiem energoresursiem, gan *CCS*, lai radītu investīciju noteiktību gaidāmajā tiesību aktu kopumā 2030. gadam par ES enerģētikas un klimata pārmaiņu politikas jomām saskaņā ar LESD 194. panta 2. punktu, lai radītu vienlīdzīgu konkurences apstākļus un nodrošinātu taisnīgu konkurenci starp dažādām elektroenerģijas ražošanas tehnoloģijām, kas balstītas uz mazām oglekļa dioksīda emisijām;
 8. uzskata, ka sākotnējo projektu atbalstīšana, attiecīgo secinājumu izdarīšana un zināšanu apmaiņa ir ilgtermiņa *CCS*/ oglekļa dioksīda uztveršanas un izmantošanas (*CCU*) atbalsta pasākumu sīkākas izstrādes priekšnoteikums, kas, galu galā, var nodrošināt *CCS/CCU* izmantošanas izmaksu samazinājumu; tādēļ aicina šo nozari pastāvīgi sadarboties starptautiskā mērogā, iesaistot novatoriskus MVU un iestādes, lai nodrošinātu paraugprakses izmantošanu; vienlaikus atgādina par izaicinājumiem dažādos pētniecības un izstrādes posmos un jaunu tehnoloģiju ieviešanā tirgos un šajā nolūkā uzskata, ka būtu

jāstiprina instrumenti projektu atbalstīšanai ES līmenī, lai ar tiem varētu patiesi sekmēt uzņēmumu sadarbību ar pētniecības centriem;

9. aicina ciešāk sadarboties ar ASV un Kanādu, veicot zināšanu un labu prakšu apmaiņu, ņemot vērā uzņēmumu darbības CCS jomā divpusēja Kanādas un ASV dialoga par tīru enerģiju ietvaros;
10. aicina Komisiju un dalībvalstis novērst galvenos regulatīvos, finansiālos un sociālos šķēršļus CCS izmantošanai, piemēram, piešķirot atļaujas un finansējumu, izveidojot CCS prasmju bāzi, kā arī izstrādājot un testējot tehnoloģijas efektīvai oglekļa dioksīda uztveršanai, transportēšanai un uzglabāšanai;
11. uzskata, ka jāizmanto stimulēšana un jāveic politiski pasākumi gan attiecībā uz CCS demonstrēšanu, gan tai sekojošiem ilgtermiņa darbības projektiem, kā arī jānodrošina lielāka noteiktība privātā sektora investīciju veicināšanai; turklāt uzskata, ka stimuli un pasākumi efektīvi jāsadala gan elektroenerģijas ražošanas nozarē, gan CCS rūpnieciskās ražošanas procesos;
12. uzskata, ka, lai padarītu CCS ekonomiski dzīvotspējīgu un ilgtspējīgu vides aspektā, oglekļa dioksīda uztveršanas un uzglabāšanas demonstrēšanas projektiem būtu jātiecas izstrādāt ar konkrēto vietu saistītas stratēģijas oglekļa dioksīda uztveršanai un izmantošanai (CCU), lai nodrošinātu autonomu CO₂ ciklu, un aicina Komisiju un dalībvalstis veicināt pētniecības un tehniskās izstrādes darbības attiecīgajā tehnoloģiju jomā;
13. uzskata, ka izveidotās metodes tādu demonstrēšanas projektu, kuros izmanto NER300 finansēšanas instrumentu, nav spējušas padarīt CCS uzņēmējdarbību pievilcīgu, lai nodrošinātu privātā sektora ilgtermiņa investīcijas CCS nozarē, un ka šāda veida tehnoloģijai nepieciešamie kapitālizdevumi un jo īpaši darbības izmaksas joprojām ir pārāk augstas;
14. neskatoties uz notiekošajām debatēm par ETS ilgtermiņa strukturālām reformām, aicina Komisiju un dalībvalstis ierosināt citus šai politikai īpaši veltītus pasākumus un elastīgāku finanšu modeli, kas līdz 2020. gadam nodrošinātu pirmos CCS darbības projektus;
15. uzskata, ka cita starpā jāturpina atbalstīt šo nozari ES līmenī, izmantojot CCS Eiropas rūpniecības iniciatīvu un iniciatīvu „Apvārsnis 2010”;
16. uzsver, ka saskaņā ar Eirobarometra aptauju Eiropas iedzīvotāji joprojām ir maz informēti par CCS, taču tie iedzīvotāji, kuri par to ir informēti, vairāk sliecas šo tehnoloģiju atbalstīt; aicina Komisiju un dalībvalstis uzlabot komunikāciju, lai uzlabotu sabiedrības informētību par CCS, un uzskata, ka dziļāka izpratne par CCS ir būtiska, lai sabiedrība to pieņemtu un CCS tiktu īstenota;
17. pauž bažas par to, ka Londonas Protokola 6. pants varētu kavēt CCS atkritumu pārrobežu transportēšanu un tādējādi ierobežot CCS iespējas dalībvalstīs, kurās nav noteiktu uzglabāšanas vietu; tāpēc aicina līgumslēdzējas puses rast risinājumu, piemēram, ratificēt 2009. gadā grozīto 6. pantu, lai nodrošinātu, ka tas neklūst par šķērslī CCS izmantošanai;

18. aicina Komisiju veikt analīzi un iesniegt ziņojumu par to *CCS* līmeni, kas būtu jāsasniedz līdz noteiktiem termiņiem, piemēram, līdz 2030. gadam, lai *CCS* sniegtu vērā ņemamu ieguldījumu 2050. gada emisiju samazināšanas mērķu īstenošanā;
19. uzskata, ka saskaņā ar ilgtspējīgas attīstības principiem mums ir jāatbalsta ne tikai oglekļa dioksīda uztveršana un uzglabāšana, bet arī pētniecība un inovācijas attiecībā uz CO₂ izmantošanu;
20. aicina dalībvalstis nodrošināt, ka tām ir padziļināta izpratne par *CCS* potenciālu rūpnieciskā lietošanā, izmantojot emisiju, tehnoloģiju un izmaksu prognozes, lai rūpnieciska *CCS* gūtu ievērību īstermiņa un vidēja termiņa politikas lēmumos;
21. atzīst, ka plānošana paliek dalībvalstu līmeņa kompetencē, un aicina Komisiju, kā arī dalībvalstis un vietējās pašpārvaldes plašāk un saskaņotāk pētīt *CCS* iespējas augstu emisiju rūpnieciskajās vietās, kas ievērojami palīdzēs lemt par infrastruktūru un uzglabāšanu; uzskata, ka šādas vietas varētu veidot kopas un gūt labumu no kopējas infrastruktūras iespējām.

KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS

Pieņemšanas datums	5.11.2013
Galīgais balsojums	+ : 39 - : 5 0 : 1
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Josefa Andrés Barea, Jean-Pierre Audy, Ivo Belet, Bendt Bendtsen, Jan Březina, Maria Da Graça Carvalho, Giles Chichester, Pilar del Castillo Vera, Christian Ehler, Vicky Ford, Adam Gierek, Norbert Glante, Fiona Hall, Jacky Hélin, Edit Herczog, Kent Johansson, Romana Jordan, Krišjānis Kariņš, Lena Kolarska-Bobińska, Bogdan Kazimierz Marcinkiewicz, Jaroslav Paška, Aldo Patriciello, Vittorio Prodi, Miloslav Ransdorf, Jens Rohde, Paul Rübig, Amalia Sartori, Salvador Sedó i Alabart, Francisco Sosa Wagner, Konrad Szymański, Britta Thomsen, Evžen Tošenovský, Catherine Trautmann, Claude Turmes, Vladimir Urutchev
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Jerzy Buzek, Ioan Enciu, Andrzej Grzyb, Roger Helmer, Seán Kelly, Bernd Lange, Zofija Mazej Kukovič, Franck Proust, Algirdas Saudargas
Aizstājēji (187. panta 2. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Nikos Chrysogelos

KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS

Pieņemšanas datums	27.11.2013
Galīgais balsojums	+ : 51 - : 12 0 : 1
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Elena Oana Antonescu, Pilar Ayuso, Paolo Bartolozzi, Sandrine Bélier, Sergio Berlato, Lajos Bokros, Franco Bonanini, Biljana Borzan, Yves Cochet, Spyros Danellis, Chris Davies, Bas Eickhout, Edite Estrela, Jill Evans, Karl-Heinz Florenz, Elisabetta Gardini, Gerben-Jan Gerbrandy, Matthias Grootte, Françoise Grossetête, Satu Hassi, Jolanta Emilia Hibner, Dan Jørgensen, Karin Kadenbach, Martin Kastler, Holger Krahmer, Corinne Lepage, Kartika Tamara Liotard, Linda McAvan, Miroslav Ouzký, Gilles Pargneaux, Andrés Perelló Rodríguez, Pavel Poc, Frédérique Ries, Anna Rosbach, Oreste Rossi, Dagmar Roth-Behrendt, Kārlis Šadurskis, Carl Schlyter, Richard Seeber, Theodoros Skylakakis, Bogusław Sonik, Dubravka Šuica, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Salvatore Tatarella, Thomas Ulmer, Glenis Willmott, Sabine Wils, Marina Yannakoudakis
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Erik Bánki, Gaston Franco, Julie Girling, Eduard-Raul Hellvig, Georgios Koumoutsakos, Marusya Lyubcheva, Judith A. Merkies, Miroslav Mikolášik, James Nicholson, Alojz Peterle, Vittorio Prodi, Marita Ulvskog, Vladimir Urutchev, Anna Záborská, Andrea Zanoni
Aizstājēji (187. panta 2. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Esther de Lange